

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/33/2018
Identifikačné číslo spisu: 7017200843
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7017200843.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej v právnej veci žalobcu: W. A., nar. XX.XX.XXXX, t. č. bytom V. T.. Š. XXXX/XXX, XXX XX C., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, Generálny riaditeľ, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X z 11.08.2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 09.05.2018, č. k. 3Sa/24/2017-44, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd rozsudkom z 09.05.2018, č. k. 3Sa/24/2017-44, zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X z 11.08.2017 a žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

2. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 11.08.2017 generálny riaditeľ žalovanej zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia číslo XXX XXX XXXX X z 24.04.2017, ktorým podľa § 70 a § 71 zákona č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) bola žiadosť žalobcu o invalidný dôchodok zo 06.04.2017 zamietnutá z dôvodu, že žalobca nie je invalidný, nakoľko pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

3. Krajský súd považoval posudky posudkových lekárov o zdravotnom stave a miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť za úplné, objektívne a presvedčivo zdôvodňujúce záver, že zdravotný stav žalobcu nespôsobuje viac ako 20% pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, pričom z odborných lekárskeho posudkov nevyplýva zmena diagnostických záverov posudkových lekárov oproti záverom stanoveným odbornými lekármi. Skonštatoval, že pre posúdenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nie je podstatný a rozhodujúci subjektívny pocit žiadateľa o

invalidný dôchodok, ale odborné lekárske správy, ktoré žalobca posudkovým lekárom predložil a bol tak objektívne posúdený jeho aktuálny zdravotný stav. Ani námietky žalobcu týkajúce sa náležitostí rozhodnutí oboch stupňov správnych orgánov a odborného lekárskeho posudku krajský súd za dôvodné nepovažoval.

4. Rozsudok krajského súdu napadol včas podanou kasačnou sťažnosťou žalobca (ďalej tiež ako „sťažovateľ“) z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f), g) a h) zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S.s.p.“). Namietal, že posudkoví lekári z predložených lekárskejších správ žalovaná vytrhla len to, čo jej vyhovuje. Posudky posudkových lekárov považoval za nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnené. Mal za to, že pokiaľ sa posudkoví lekári nestotožnili so závermi o výraznom obmedzení fyzickej záťaže, mali tento záver náležite a presvedčivo odôvodniť. Odborné lekárske posudky považoval za nezákonné a požadoval ich zrušenie, nakoľko v nich nie sú uvedené všetky diagnostické závery, ktoré vyplývajú z predložených lekárskejších nálezov. Posudkovej lekárke tiež vytkol, že žiadnym spôsobom neodôvodnila prečo mu bola určená miera poklesu práve na 20% a nie na úrovni hornej hranice rozpätia. Taktiež mu neboli zohľadnené pridružené ochorenia, ktoré rozhodujúcou mierou ovplyvňujú jeho pracovnú schopnosť a niektoré z nich v súčasnosti môžu spĺňať kritériá aj rozhodujúceho zdravotného postihnutia. Jeho zdravotný stav je nepriaznivejší, než ho posúdili posudkoví lekári a napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné aj pre nedostatok dôvodov, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Rozsudku krajského súdu sťažovateľ vytkol, že v ňom absentuje odôvodnenie a právne posúdenie žalobných námietok jeho žaloby (strany 2,3,4 a 5). Nestotožnil sa ani s názorom, že odborný lekárskejší posudok obsahuje všetky zákonné náležitosti a vytkol tiež nesprávne a neúplné údaje v zápisnici o ústnom pojednávaní pred správnym orgánom. Sťažovateľ preto navrhol, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a priznal mu náhradu trov konania.

5. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobcu uviedla, že na vecnej správnosti svojho rozhodnutia trvá a navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len "najvyšší súd"), ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 S. s. p.), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 S. s. p.) preskúmal vec v rozsahu kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

7. Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

8. Podľa § 71 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskejšej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

9. Podľa § 71 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe

- a) lekárskejších správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

10. Podľa § 71 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4.

11. Podľa § 71 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

12. Podľa § 71 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú.

13. Podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

14. Podľa § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., lekársku posudkovú činnosť podľa ods. 1 vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len „posudkový lekár“) a podľa ods. 2 písm. b/ aj určený zamestnanec Sociálnej poisťovne za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného.

15. Medicínskou podmienkou vzniku nároku na invalidný dôchodok je skutočnosť, že poistenec sa stal invalidný. Nárok na invalidný dôchodok je podľa § 70 ods. 1 zákona podmienený (okrem iného) invaliditou poistenca, teda tým, že poistenec pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§ 71 ods. 1 zákona), pričom miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 (§ 71 ods. 5 zákona) a určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí, pričom jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku § 71 ods. 6 zákona možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

16. Pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok je podstatnou otázkou vplyv dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti.

17. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie posudkoví lekári u sťažovateľa určili choroby podporného a pohybového aparátu podľa kapitoly XV, oddielu E, položky 3, písmena b) prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, pričom mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť stanovili na 20%, čo predstavuje spodnú hranicu možného percentuálneho rozpätia (20% -35%). Zdravotné postihnutie navrhovateľa podľa ich názoru zodpovedá degeneratívnym zmenám na chrbtici a medzistavcových platničkách s miernym funkčným postihnutím, s prejavmi nervového a svalového dráždenia (napr. syndróm cervikokraniálny, cervikobrachiálny, lumbálny, lumbosakrálny a syndróm sakroiliakálneho skĺbenia blokády stavcov), slabosti svalového korzetu, obmedzenia pohybu v postihnutom úseku. Na žiadosť krajského súdu zdravotný stav navrhovateľa posúdili opätovne aj v priebehu súdneho konania za prítomnosti lekára so špecializáciou na neurológiu a v lekárskom odbornom posudku z 19.03.2018 na svojom diagnostickom závere zotrvali. Poukázali pritom aj na všeobecné posudkové hľadisko, podľa ktorého sa na účely invalidity poistencov postihnutých chorobami podporného a pohybového aparátu sa miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určí podľa funkčného postihnutia, pričom pri zistení pohybových a degeneratívnych zmien sa prihliada na zmeny typické pre porovnateľnú vekovú kategóriu.

18. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namietal konštatovanie posudkových lekárov, že doteraz mu odbornými lekármi nebolo indikované hospitalizačné preliečenie, infúzna alebo injekčná liečba, ozonoterapia a že nikdy neabsolvoval kúpeľnú liečbu a nechodí ani na rehabilitáciu. Poukázal na vyšetrenia zo 17.05.2012 a 20.06.2012 potvrdzujúce infúznu liečbu a na zaradenie do rehabilitačného programu vyplývajúce z prepúšťacej správy z kliniky pracovného lekárstva a klinickej toxikológie UNLP v Košiciach, kde bol hospitalizovaný od 03.09.2015 do 10.09.2015.

19. Posudkoví lekári dôvodili, že sťažovateľ je od roku 2012 veľmi sporadicky v liečbe neurológa a ortopéda pre chronické bolesti prevažne krčnej oblasti chrbtice. Zdôraznili tiež, že subjektívne ťažkosti a objektívny nález mávajú kolísavý priebeh, a preto je posudkový lekár povinný vypracovať posudok v kontexte dlhodobého sledovania vývoja klinického obrazu, nie len na základe individuálneho vyšetrenia

dokumentujúceho akútne zhoršenie stavu. Záver prísediaceho neurológa, že v kontexte predložených odborných vyšetrení, vlastného objektívneho vyšetrenia a doterajšieho klinického priebehu bolesti chrbtice je potrebné ochorenie sťažovateľa hodnotiť ako chronické bolesti bez známk koreňového poškodenia s ľahkou poruchou statokinetiky chrbtice s negatívnym neurologickým nálezom, preto za presvedčivý považoval aj kasačný súd.

20. Ako posudkovo nezávažné boli posudkovými lekármi vyhodnotené ďalšie zdravotné postihnutia, konkrétne obmedzenie pohyblivosti oboch ramien ľahkého stupňa, známky obojstrannej epikondylitídy a počínajúca porucha sluchu. Rovnako tak akroparestézie bez poruchy mikrocirkulácie prstov rúk a bez útlakového syndrómu na horných končatinách, nakoľko žiadne z týchto postihnutí posudkové kritériá invalidity nespĺňa.

21. Sťažovateľ sa domáhal priznania miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 50% (na úrovni hornej hranice pre tento druh zdravotného postihnutia) tvrdiac, že by to lepšie zodpovedalo jeho reálnemu stavu a vyjadreniam a záväzným odporúčaniam jeho ošetrojúceho lekára - špecialistu v odbore neurológia.

22. Predpokladom, aby zdravotné postihnutie spĺňalo kritériá pre zaradenie do kapitoly XV, oddielu E, bodu 3 písm. c) prílohy číslo 4 k zákonu č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ako to sťažovateľ požadoval), je konštatovanie degeneratívnych zmien na chrbtici a medzistavcových platničkách s trvalým ťažkým postihnutím funkcie a často recidivujúcimi, dlhotrvajúcimi prejavmi dráždenia nervov a svalov, s ťažkou poruchou statiky a dynamiky chrbtice, s výraznou poruchou svalového korzetu, ktoré však v prípade sťažovateľa nekonštatovali ani odborní lekári. Tvrdenie navrhovateľa, že jeho zdravotný stav je nepriaznivejší, než ako ho posúdili posudkoví lekári, tak nebolo objektívnymi lekáorskými nálezmi preukázané.

23. Na požiadavku navrhovateľa, aby bolo nariadené znalecké dokazovanie k otázke závažnosti iných jeho zdravotných postihnutí, kasačný súd neprihliadol, nakoľko tento na odborné posúdenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie nie je potrebný, keďže kolízie s lekáorskými závermi odborných lekárov zistené neboli. Ani kasačný súd nemal pochybnosti, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím u navrhovateľa sú práve degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách, pričom ďalšie zdravotné postihnutia, ktorými navrhovateľ trpí, v čase vydania rozhodnutia správneho orgánu, svojou intenzitou vyplývajúcou z doložených lekáorských nálezov neodôvodňovali zvýšenie stanovenej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Pokiaľ sa sťažovateľ domáhal, aby jeho zdravotné ochorenia boli hodnotené napr. ako postihnutie plexus lumbosacralis či nervus medianus, na jeho kasačnú námietku nebolo možné prihliadnúť, nakoľko postihnutia tohto charakteru v jeho odborných lekáorských nálezoch zaznamenané nie sú.

24. V zhode s názorom správneho súdu, ani kasačný súd nepovažoval námietky sťažovateľa, že jeho zdravotný stav zodpovedá vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť za dôvodné, pretože z lekáorských nálezov predložených žiadateľom o invalidný dôchodok nevyplýva dôvod na iný diagnostický záver, aký bol prijatý posudkovými lekármi. Sťažovateľ také objektívne lekárske správy a nálezy, ktoré preukázali iný rozsah poškodenia, ako bol zistený posudkovými lekármi, nepredložil.

25. Sťažovateľ nesúhlasil so záverom krajského súdu, že odborný posudok o invalidite zo 06.04.2017 a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu majú všetky zákonom požadované náležitosti. Nedostatok obsahových náležitostí vytkol tiež zápisnici z ústneho pojednávania pred správnym orgánom. Za nepravdu označil v zápisnici uvedené jeho tvrdenie, že nemá námietky proti posúdeniu zdravotného stavu a stanoveniu miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Rovnako tak ako nepravdu označil tvrdenie, že nežiadal poskytnúť kópiu zápisnice, že nežiadal zaslať odborný posudok o invalidite a že súhlasil s poskytnutím kópie lekárskej správy ošetrojúcemu lekárovi. Sťažovateľ namietal rozpor rozhodnutia správneho orgánu s ustanovením § 209 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a vo vzťahu k zápisnici z ústneho pojednávania s ustanovením § 189 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, z dôvodov ktorých rozhodnutia správnych orgánov považoval za nepreskúmateľné a

nezákonné a posudky posudkových lekárov za nepresvedčivé.

26. Kasačný súd (v zhode s názorom krajského súdu) sa s uvedenými tvrdeniami sťažovateľa nestotožnil. Odborné posudky o posúdení invalidity sťažovateľa spĺňajú požiadavku úplnosti a presvedčivosti, napriek tomu, že na poslednej strane pripojeného odborného posudku o invalidite zo 06.04.2017, ktorý bol sťažovateľovi doručený, absentuje označenie, pečiatka a podpis posudkového lekára sociálneho poistenia, overovateľa a odborného referenta. Uvedená formálna nezrovnalosť nezakladá bez ďalšieho nepreskúmateľnosť či nezákonnosť samotného rozhodnutia správneho orgánu. Už krajský súd správne skonštatoval, že odborný posudok o invalidite nie je samostatným rozhodnutím podliehajúcim súdnemu prieskumu, a preto naň nemožno ani vzťahovať všetky formálne požiadavky, ktoré (naopak) rozhodnutia správnych orgánov zo zákona musia spĺňať.

27. Na druhej strane, je potrebné prisvedčiť námietke sťažovateľa, že jeho žiadosť o invalidný dôchodok je zo dňa 28.03.2017 a nie zo dňa 06.04.2017, ako je nesprávne uvedené v rozhodnutí prvostupňového správneho orgánu a tiež v zápisnici o ústnom pojednávaní zo dňa 06.04.2017. Táto zrejma nesprávnosť spočívajúca v chybe v písaní však rovnako nezakladá nezákonnosť samotného preskúmaného rozhodnutia.

28. Kasačný súd upriamuje pozornosť krajského súdu na správne označenie žalovanej, ktorým je Sociálna poisťovňa, ústredie a nie Generálny riaditeľ Sociálne poisťovne, ako ju v záhlaví svojho rozsudku označil správny súd. Generálny riaditeľ vykonáva funkciu štatutárneho orgánu žalovanej a koná v mene ústredia Sociálnej poisťovne (§ 126 a § 122 zákona č. 461/2003 Z. z.), čiže nie je v danom konaní samostatným procesnoprávnym účastníkom konania. Nesprávne označenie žalovanej, ktoré však obsahuje nespochybniteľné identifikačné údaje žalovaného subjektu, nezameniteľné s inou právnickou osobou, preto kasačný súd nepovažoval za vadu, ktorá by spôsobila nezákonnosť rozsudku krajského súdu.

29. Z uvedených dôvodov aj kasačný súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej č. 641 031 6275 0 zo dňa 11.08.2017 je v súlade so zákonom, Krajský súd v Košiciach vec správne právne posúdil, kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju kasačný súd podľa § 461 SSP zamietol.

30. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 v spojení s § 167 ods. 1 SSP a neúspešnému sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania.

31. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.